

ZORAN ILIĆ

Problemi i poremećaji u ponašanju mladih i socijalna pedagogija izazovi i stranputice

Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Beograd, 2019, 213 str.

Rukopis knjige autora dr Zorana Ilića, nastao je kao rezultat višedecenijskog bavljenja autora naučnim – teorijskim aspektima stanja i kretanja u oblasti prevencije i tretmana mladih prestupnika, posebno poslednjih godina prilikom realizacije programa predmeta Uvod u socijalnu pedagogiju na Odeljenju za prevenciju i tretman poremećaja ponašanja, Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. Zahvaljujući aktuelnosti i sveobuhvatnosti tematike knjiga je namenjena svim budućim generacijama mladih stručnjaka pomažućih profesija, ne samo socijalnih – specijalnih pedagoga, nego i defektologa, socijalnih radnika, psihologa, pedagoga i svih onih koji su zainteresovani za ovu izuzetno složenu oblast vaspitno-korektivnog rada sa ovom kategorijom mladih ljudi. Otuda proizilazi nastojanje da rukopis zadovolji i načelo interdisciplinarnosti – multidisciplinarnosti, na čemu se u značajnoj meri zasniva socijalno-pedagoški vaspitno-korektivni tretman mladih. Značajan deo sadržaja ove knjige nastao je i kao rezultat ukupnog bavljenja autora ovim problemima. Stoga se može primetiti da su mnoge ideje i stavovi vidljivi u radovima autora objavljenih tokom poslednjih decenija naučnog rada na matičnom fakultetu, ali i nizu drugih visokoobrazovanih ustanova gde je realizovao pojedine programe ili nastupao kao gostujući profesor.

Monografija osim uvodnih napomena autora sadrži tri posebne celine – dela sa ukupno 11 poglavlja.

Prvi deo nosi naslov *SOCIJALNA PEDAGOGIJA KAO NAUČNA I PRAKTIČNA*

DISCIPLINA, a sadrži tri relativno samostalna poglavlja. U ovom poglavlju autor se bavi ključnim pitanjima uspostavljanja socijalne pedagogije – pojmom, predmetom i zadacima. Nastanak i razvoj socijalne pedagogije kao posebne naučne discipline, sa osvrtom na okolnosti u kojima se javlja u Nemačkoj, premet su posebne analize. Bazirajući se na relativno bogatim izvorima autor je ukazao na društvene okolnosti koje su pogodovale njenoj pojavi i nastojanju da se pomoću vaspitanja reše narastajući problemi nemačkog društva. Ukazujući na doprinos istaknutih autora na uspostavljanje i razvoj socijalne pedagogije autor posebno analizira stanovišta Distervega, Natropa, Bergmana, Makarenka, Nohla, Baumera, Molenhauera i drugih istaknutih pedagoga i filozofa toga doba. Uvažavajući savremena shvatanja koja ističu da je socijalna pedagogija značajno pomerila područje svog interesovanja na oblasti brige i pomoći mladima (deci i omladini) sa problemima i poremećajima u ponašanju, autor se priklanja onim stanovištima koji ovu naučnu disciplinu usmeravaju ka utvrđivanju zakonitosti sveukupnih aktivnosti na polju vaspitanja – revaspitanja osoba sa poremećajima u ponašanju. Ovako definisani predmet socijalne pedagogije autor dalje razvija u niz opštih i posebnih zadataka. Posebna poglavlja u ovom delu rukopisa autor je posvetio analizi metoda istraživanja, kao i pravcima razvoja socijalne pedagogije u budućnosti.

Drugi, centralni deo monografije naslovljen kao *VASPITANJE, REVASPITANJE I RESOCIJALIZACIJA MLADIH* posvećen

je vaspitanju, revaspitanju i resocijalizaciji mladih sa problemima i poremećajima ponašanja. Podeljen je na četiri posebne celine – poglavlja. Prvo poglavlje je fokusirano na analizu ciljeva vaspitanja i revaspitanja, posebno potreba i problema njihove operacionalizacije i konkretizacije, dok se drugo poglavlje bavi ključnim pitanjima terminologije i klasifikacije poremećaja u ponašanju mladih. Treće poglavlje je usmereno na kritičku analizu fenomena poremećaja u ponašanju, posebno njegovih razmera i pokazatelja formi i oblika društvene – državne reakcije na prostorima Srbije u poslednjih deset godina. Četvrta celina rukopisa posvećena je osnovnim pitanjima resocijalizacije – revaspitanja mladih, sa posebnim osvrtom na problem uspostavljanja i primene osnovnih načela – principa vaspitno-korektivnog delovanja u institucionalnim i vaninstitucionalnim uslovima.

Treći deo monografije pod nazivom *SOCIJALNI FAKTORI REVASPITANJA*

– *RESOCIJALIZACIJE*, obuhvata analizu najvažnijih socijalnih faktora revaspitanja mladih prestupnika. U četiri posebna poglavlja autor detaljno analizira mesto, značaj i doprinos najvažnijih neposrednih faktora u oblastima vaspitno-korektivnog delovanja i integracije – reintegracije mladih u društvo. Posebno se analiziraju uloga i značaj školovanja – obrazovanja, profesionalnog osposobljavanja, slobodno-vremenskih aktivnosti i sadržaja i porodične sredine kao bitnih faktora u prevazilaženju problema i poremećaja u ponašanju.

Osnovna svrha ove knjige je da podstakne kritičnost i stvaralaštvo kako iskusnih tako i mladih entuzijasta kako bi sagledali i otvorili nove horizonte koji vode ka obogaćivanju socijalno-pedagoške prakse i teorije u oblasti rada sa mladima – decom i maloletnicima sa problemima i poremećajima ponašanja.

Marija Maljković